

KÉT TALÁLKOZÁ

16 Világtalan

Budán, a Népfürdő előtt vártam a villamosra és közben egy kis Haydn-meniettet füttyörészttem. Mellettem szegényes, foltozott ruhába öltözött, sötét szemüveges ember állt, aki fejét a vakok jellegzetes, hallgatódzó módján félre hajtva figyelt. Mikor végére értem a füttyörésztésnek, megszólított. Félszegen bocsánatot kért, hogy amint mondotta, „zavarni merészel” és azt tudakolta, én is villamosra várok-e. Igenlő válaszmra megkérdezte, melyik vonalon utazom. Kiderült, hogy mind a ketten az 5-ös villamosra várunk. A világtalan arca mosolyra derült. Nem szeretne tolakodónak látszani, így szólt, de meg kell mondania, hogy szellemiek iránt fogékony embernek tart. Már az a mód is erre vall szerinte, ahogyan az imént a kis Haydn-meniettet füttyörészttem. Ő is ismeri azt a zongoraszonátát, amelyikből ez a menüett való.

— Milyen szép, milyen könnyed és kecses melódiája van — füttye tovább a beszélgetést — és ami különösképpen érdekes, a menüett dallama, sőt ritmusa is kissé mazurkajellegű.

— Be jó füle van, — szóltam — úgy látom, kitűnően ismeri a klasszikus zenét.

A világtalan szerényen szabadkozott, de arca csak úgy ragyogott örömeiben. Elmondta, hogy ő bizony telhetetlen rajongója a zenének. — Tetszik tudni, — magyarázta lelkesen — Bach az én zenei atyámrústenem, Haydn és Mozart a két kedvenc szentem, Beethoven pedig az a muzsikós, akiből a vívódó, magányos emberi lélek szól hozzám.

Ilyen mély és finom megkülönböztetéseket téve beszélt a világtalan a muzsikáról. Egyre fokozódóbb érdeklődéssel hallgattam és közben folyton azt kívántam magamban, bár csak jó soká késne a villamos. Hiszen ismeretlen emberrel, villamos megállónál, igazán nem mindennap van részem az ilyesfajta beszélgetésben.

Az 5-ös, ezuttal kedvemre valóan, csakugyan soká várattott magára. Közben kiderült, hogy a világtalan másik nagy szerelme: a szépirodalom. Amihez ezen a téren a vakok írásában nem férhet hozzá, azt a felesége olvassa fel neki. A könyveket a Fővárosi Könyvtár obudai fiókjától kéri kölcsön. Balzac, Dickens, Tolsztoj, Móricz Zsigmond, Móra Ferenc a kedvenc írói. Nagyon szereti Adyt és József Attilát.

A villamos, szerencsémre, még mindig nem jött. A világtalan a kezem után nyúlt és hosszan, melegen megszorította. Kimondhatatlanul örül, így szólt, minden rokonszorgó emberrel való találkozásnak és eszmecserének, ezért arra kér, engedjem meg, hogy a villamoson mellém üljön, hadd beszéljünk még egy kicsit. Ő csak egyszerű kosárfonó ugyan, szegény háziparos, aztán meg nagyon rosszul is van öltözve, de reméli, hogy ez a körülmény nem zavar engem.

Erzékeny, finom tapintatú lényével olyan tiszteletreméltó és rokonszorgó ember volt, hogy szerénysége valósággal kínos zavarba, sőt szégyenbe ejtett. Szellemi érintkezést szomjazó érdeklődése meghatott és megrendített. Szinte két kezemmel foghattam, hogy a szegénység és világtalanság mélységeiből miként vágyik több fényre és örmre.

Együtt utaztunk a Kossuth Lajos-utcáig. Csodálatos volt, hogy a világtalan kosárfonó ez alatt az aránylag rövid idő alatt a komoly irodalmi és zenei tájékozottságnak mennyi jelét adta. Kis ujjában is több szellemi érzék, hozzáértés és kultúra volt, mint akárhány jómódban élő, középosztálybeli, ú. n. „úri” emberben.

De szörnyű pillanat volt a számomra, amikor kérdésére válaszol-

va elmondtam neki, hogy mi a foglalkozásom. Az ilyen szavak hallatára, hogy: művészeti irodalom, festészet, szobrászat, építészet, szívbemarkolóan fájdalmas, csüggeleg, lemondó kézműveléssel felelt. Hiszen a látható dolgok világa örökre zárva volt előtte. Amikor elváltunk, megígértette velem, hogy alkalomadtán meglátogatom lakókonyhás hajlékában, a régi obudai temető fölött, a domboldalon.

Dudás a Városmajorban

Sötétedett, amikor a Fogaskerekűtől jövet, a Városmajor felől dudaszót hallottam. A hang irányát követve csakhamar odaértem a dudáshoz. Javában fújta a nótát és valami csüddögölőfélét járt hozzá. Néhány járókelő gyülekezett köréje. Ruhája rongyokban lógott rajta, fején gyűrődött, ócska, zsíros kalap, lábán bocskor. Sötétbarna színű, durva, szinte cserzett bőrű, széles arcát torzonborz fekete szakáll borította. Puffadt arcvonásain, vastag, lilavörös orrán, zavaros szemén látszott, hogy iszákos. Most is csak úgy dől belőle a pálinkaszag; alaposan be volt állítva: tántorogva, esellenül tapogorva, ugrándozva és forgolódva táncolt.

De a züllött csavargó mestere volt öreg, kopott hangszerének. Olyan szépen fújta az ősi, primitív táncmelódiákat, hogy hallatukra pogány pásztorvigalmak fékte-

len, távoli, földszagú varázsa révíllt fel a részeg muzsikós különös alakja körül. Minél tovább néztem és hallgattam, annál jobban vettem erőt rajtam a bűvölet. A dudás lassanként holmi vén szatir képét látszott öltetni, aki az idők múltjában süllyedt mélységeiből, hazajáró lélek módjára csöppent a nagyvárosi környezetbe, a fásított sétányra, ahova villamosok csöngetése, autók túlkölése, a gépesített forgalom motorikus zugása hallatszott. Az esthomály is egyre sűrűbben borult a jelenetre, a dudás alakja a szórványos villanylámpák gyöngye fényénél már csak bizonytalan körvonallú, elmosódó, sötét árnyak látszott. A budai hegyek, a fák hajladozó koronája felől a szél nyomán sejtelmes, álmatag suttogás kelt szárnyra. A kép egyre inkább világfelejtető, réveteg látomássá szellemült. Ki tudja? Talán maga a régesrégen elkallódott, honfalanná vált Pán volt az, aki a lerongyolódott, részeges dudás személyében jelent meg előttem...

Kállai Ernő

Tavaszi és nyári

modellruháit

mélyen leszállított áron árusítja

Rotschild Klári

IV., Váci-utca 8.